

פסטיבל מונפליה היה הפעם עשיר בהיצע ומרתק. הפסטיבל מתפרש על פני אולמות העיר העתיקה ומגיע גם לאולם הענק של ה"קורום", בית האופרה החדש, או לבמת האופרה הישנה במרכז, הממוקמת בבניין במיטב המסורת של המאה ה-19, עם ציורי קיר, נברשת ענק ויציעים מרופדי קטיפה אדומה בשלוש קומות, המהווים ניגוד אירוני למופעים שהועלו בו, מריקוד אפריקני המנסה לנער מעליו את הדימויים הקולוניאליים שדבקו בו ועד למחול ניסיוני צרפתי מתוחכם בבגדי טריקו דהויים. בין מבנים רנסאנסיים מוקמת בכל שנה במה להופעות תחת כיפת השמים, והקהל גם נדחק לסטודיו של מרכז האורסולין להופעות ייחודיות. אחר צהריים אחד הופיעה לפני האופרה הישנה קבוצה של רקדנים מבורקינה פאסו, שהמשיכה בריקוד מלואה משרוקיות וחצוצרות במעלה השדרה. מעבר לזה לא היה שום ניסיון ליצור אווירה מלאכותית של פסטיבל, אלא הועלו המון מופעים מעניינים.

סוף סוף רוקדים, אמר אחד המבקרים הצרפתים אחרי הבכורה של גת.

המוסיקה חוזרת למחול אחרי שהתרחקה ממנו, והיא חוזרת בצורות שונות. קסבייר לה רוי (Xavier Le Roy), אמן מושגי של מחול, יצר את *LE Kwatt, more movements for Lachenmann*, קונצרט של תזמורת שבה נגנים עם כלי ובלעדיהם מבצעים אותן תנועות בדיוק מופתי. ריימונד הוק (Raimond Hoghe), יוצר גרמני שהיה הדרמטורג של פינה באוש, מעלה את *הבולרו* של רוול. הוק מעבד מחדש את היצירות הידועות ביותר של הבלטים הגדולים, מאגם הברבורים ועד *לפולחן האביב*. היצירה הידועה הזאת, הכמעט שחוקה מרוב שימוש, מנחה בדרך של אסוציאציות את הכוריאוגרף, שגופו הוא היפוך הדימוי הריקודי של יופי, גוף של גיבן גאון. על במה ריקה ארבעה רקדנים ובלרינה אחת רוקדים עיבוד מתומצת של אותה "ספרדיות", כאילו הריקוד המלא נשבר לרסיסים

לה ריבו (La Ribbo) ומתילד מונייר (Mathilde Monneir) מעלות מופע גרוטסקי בשם *Gustavia*, שעניינו "נשיות", קריקטורה גסה במקצת על אהבות וגופניות ופמיניזם. לה ריבו היא סטנדאפיסטית-מחול נועזת, שתלתה בעבר באטבי כביסה ציור של איבר מין נשי על תלתלי ערוותה וציורי שדיים על חזה, וקיפלה את עצמה, עירומה, בתוך כיסא מתקפל. היא באמת רוח חופשית ופראית ומתאים לה להופיע בבגד גוף שחור ובנעלי עקב על במה שנראית כאילו כיערו אותה במכוון, כמו תפאורה מאובקת של תיאטרון ישן. מונייר היא המנהלת של "לה אורסולין", המרכז היפהפה למחול של מונפליה (המרכז ממוקם במנזר שהפך לתיאטרון, רעיון מומלץ). היא כוריאוגרפית ניסיונית, שבודקת בכל פעם מחדש את גבולות המחול. כיוצרת שהעלתה לראשונה רקדנים אפריקנים על הבמה, יחד עם קבוצתה, שהביאה סופר מפורסם שקרא את יצירתו הבלתי מובנת כפס קול למחול, שהעלתה ערב שבו היה יותר דיבור מאשר תנועה, לא

מכתב ממונפליה

גבי אלדור

מתאים לה להשתטות. היצירה עוסקת בחומרים משמעותיים ומונייר באמת רצינית מכדי להעלות מופע כזה.

המינימליזם קיבל ביטוי גם בעבודה של פבריס מצליח (Fabrice Mazliah), שיצר עם רקדניו של ויליאם פורסיית עבודה מעניינת, המתעסקת במרחב, או במרחק שבין גופי הרקדנים. מעבר ליכולתם המופלאה, לרקדנים של פורסיית יש נוכחות בלתי רגילה. אבל אין להם כל צורך להראות עד כמה הם נפלאים – בקשב ובריכוז שקשה לעמוד בפניהם, הם יוצרים מצבים המורים על אינטימיות, על משמעותו של מרחק הולך וגדל או הולך וקטן. המשימות שהם בחרו להתמודד אתן אינן מוגדרות לקהל, אבל הן מתגלות לאט ויוצרות, מבלי משים, מעמדים דרמטיים טעונים.

עבודה אחרת, *Un Happen Ness* של אמנצו גונזאלס (Amancio Gonzalez), שכמו מצליח גם הוא בוגר של פורסיית, הזכירה מאוד את עבודותיה של רות זיוראיל. היא העלתה בזיכרון את *כותרות נזכרות* (1979), שהועלתה בתיאטרון

שמאחים מחדש, ומדובר במשך המסמן תשוקה אין-סופית שאין לה מענה. האמן הולך בעקבות המוסיקה ומשמיע ביצועים שונים של היצירה, מתקליט חורק של שנות החמישים לנוסח ג'אזי, לעיבוד של גיטרה או קול. הוק הוא אמן גרמני שמסרב לשכוח, ולקראת סוף העבודה נופלת המלה אושוויץ לתוך החלל הנינוח בסיפור על

Bahok by Akram Kahn

בהוק מאת אקראם קאן

אהבת מוסיקה שהצילה את חייו של נגן באותו מקום.

הקהל הצרפתי הגיב במבוכה. בשביל מה מביאים להם זיכרונות רחוקים כאלו בתחילת החופשה, שכולה חופים ויין? ז'אן פול מונטנארי (Montanari), אני מאמינה, חכך את כפותיו בחושך, מבליע חיך. הוא לעולם לא שוכח.

שני מופעים ישראליים שהועלו בהופעת בכורה התקבלו בהתלהבות – יסמין גודר עם *אחושילינג* המעולה, ועמנואל גת עם שתי הופעות חדשות, *Silent Ballet* ו-64 – שהוצגו באולם האופרה על במת ענק. גת, שעד כה היה מאופק ולא נחשף רגשית, פתח ביצירות החדשות מקום רך יותר. מה שעד כה היה רק סימון של אפשרות ליחסים, מקבל בעבודות החדשות עומק ושפת תנועה עשירה יותר. העבודה הראשונה, ללא מוסיקה, נוגעת בדינמיקה הנוצרת כביכול מעצמה בין הרקדנים – שכאילו המציאו קוד פנימי הנבנה במשך הריקוד, מציב אותם בקבוצות אקראיות, גורם להם להקשבה הדדית ולדריכות לקראת הבלתי צפוי. במחול

השני, למוסיקה של באך, הבמה חצויה לשניים ומוארת לסירוגין. בצד אחד רוקדת מיכל שביט ריקוד שיש בו מחוות של קינה, ידיים הנוגעות בפנים, התפתלויות ספירליות המסתיימות בשיער רך ובהיר המצליף על הפנים, ובצד השני ארבעה גברים בחליפות שחורות וכתונות לבנות מתחרים ביניהם על הפגנת כוח, על האומץ לעבור את הקו, אולי על מנהיגות. לקראת הסוף נוצר מגע בין שני החלקים ודבר מה נפתר, אולי הבדידות.

Un Happen Ness מאת אמאנסיו גונזאלס
Un Happen Ness by Amancio Gonzalez

הקאמרי, ובעיקר את בלאי (1984), שעלתה בנווה צדק. בעבודה השנייה השחקנים-הרקדנים לבשו ערימות בגדים שאיבדו את תפקידם המקורי והפכו לחומר, לשכבות חיים, להביטאט. במופע של גונזאלס עיתונים ישנים שימשו מחסה ולבוש, משהו שיש לאסוף, או לחלופין להיפטר ממנו ואחר כך לאסוף בשקים. היה נעים להיווכח שגם לרקדנים מפוארים כמו אלו שעובדים עם פורסיית, החומרים הללו נראו מפתים כמו ליוצרים ושחקנים ישראלים בשנות השמונים.

אקראם קאן (Akram Kahn), ההבטחה הגדולה של המחול הבריטי, שהצליח לשלב מחול הודי קלאסי מהמורשת שעליה גדל עם מחול עכשווי, הלך לאיבוד בתוך ההצלחה שהשיג ביושר ובעמל רב. על גל העיסוק בהגירה, נושא שבוודאי קרוב ללבו, הוא יצר את *Bahok*, תיאטרון מחול לא באמת נועז, לא באמת משכנע, עם רקדנים מעולים, שחלקם הגיעו מסיני. באולם המתנה של שדה תעופה ממתינים אלו שצריכים להגיע – לנסוע, להתקבל, לחזור, לעבור ממקום למקום. הנושא מעניין, כמובן, אבל העבודה לא המריאה. העימותים המילוליים בין הרקדנים נראו מודבקים בין קטעי מחול אלגנטיים מאוד. פה ושם היה סולו נוגע ללב, מהגר שטען כל הזמן שהוא "לא אוסטרלי", משהו שלא הורשה להיכנס לאנגליה, לצרפת או לספרד, מחק את המיותר, ובמשך כל המופע רצו על צג אותיות, שהזכירו לוחות אלקטרוניים בשדות תעופה, אלא שהן היו חסרות פשר. צריך לראות את השימוש שעשה פורסיית באותיות ב-*Heterotopia* כדי להבין עד כמה פושרת היתה העבודה של אקראם קאן.

עבודתו של פורסיית היא יצירה גאווית, שעשויה לשנות את המחול בעתיד, ושראויה להתייחסות נפרדת. היא האפילה על כל יתר העבודות, אבל לא מחקה אותן ומבצעה. הנה הם – בשפע, בצניעות, בייאוש, תמיד נותנים את עצמם לחלוטין, שטופי זיעה והלמות לב. אי אפשר שלא לאהוב אותם.

גבי אלדור – מבקרת וסופרת מחול, במאית ושחקנית. מייסדת ומונהלת אמנותית שותפה של התיאטרון הערבי-עברי ביפו. בין יתר תפקידיה שימשה מנהלת אמנותית שותפה בתחרות המחול הבינלאומית "הבניולה" בצרפת, כתבה את הערכים על מחול ישראלי לאנציקלופדיה לארוס. קיבלה את פרס רוזנבלום לאמנויות הבמה. מלמדת בסמינר הקיבוצים.

הטרטופיה מאת ויליאם פורסיית,
צילום: סילביה-דיטריך
Heterotopia by William Forsythe,
photo: Sylvia-Ditrich